

Ang. forliksklage fra Andreas Edwien
mot Yngvar Ustvedt/ Dagbladets reaktör og St. Olavs redaktör

Framlagt på forliksmöte 11/3 1968:

Forslag til forlik

Yngvar Ustvedt omtalte i to artikler i Dagbladet den 8. og 25. november 1965 Andreas Edwiens bok "Dogmet om Jesus", som har undertitelen "Om Jesu feilaktige verdensbilde som grunnlag for hans uholdbare dualisme og for illusjonen om hans oppstandelse". Ustvedt hevdet å gjengi "Edwiens syn på Jesus fra Nazareth" og han har selv betegnet gjengivelsen som et referat av "endel av Edwiens egne uttalelser om Jesus".

Yngvar Ustvedt erkjenner at dette referat på sentrale punkter står i sterk strid med det Edwien har skrevet, og at det er klart ærekrenkende for hans vurderingsevne. Særlig misvisende er hans framstilling av hva Edwiens kritikk av Jesu lære - kontra kirkenes autorisering av den - dreier seg om.

Yngvar Ustvedt beklager at han har oppgitt ordene "Følg meg" som Edwiens hovedeksempel på eskatologiske trusler i Jesu lære, og erkjenner at dette er fullstendig misvisende. Han medgir at et hovedemne i den del av "Dogmet om Jesus" som Ustvedt hovedsakelig beskjeftiget seg med, er den personifiserte dualisme man står overfor i Jesu lære og som kommer til uttrykk i hans forestilling om et legemlig liv etter døden, om helvete og hinsidig torturstraff i "eonisk" tid, og hans inndeling på dette grunnlag av menneskene i to "raser" av "onde" og "gode" individer. Ustvedt erkjenner at det er om disse forestillinger Edwien har brukt uttrykk som "barbarisk", "lavtstående" o.l. Han innrømmer at det var sterkt klønderverdig av ham ikke å opplyse at boken behandler disse emner, og samtidig rive de nevnte betegnelser ut av denne sammenheng og gjengi dem som om Edwien generelt har karakterisert Jesu tankeverden som helhet, følgelig også hans etiske ideer, som "barbariske" og "lavtstående".

Yngvar Ustvedt beklager at han har understøttet denne sitatmisbruk ved å tillegge Edwien vidtrekkende prinsipielle uttalelser om Jesus, og utgi dem som sitater fra boken, skjönt

de ikke forekommer i noe Edwien har skrevet og står i klar strid med det syn han har gitt uttrykk for. Det gjelder særlig følgende:

"Det foreligger hos ham (Jesus) "selvfølgelig ingen caritas, ...", "Jesu horisont var i det hele så trang at praktisk talt ikke en eneste høyrestående tanke kunne trenge inn hos ham, sier Edwien".

Ustvedt erkjenner at disse "sitater" er forfattet av ham selv, og at deres tendens er slik at han her har gjort seg skyld i et grovt brudd på de normer som må gjelde for en bokanmelder når han skal gjengi det en forfatter har skrevet.

Yngvar Ustvedt beklager herunder at han har framstilt det som om følgende kommentar til Edwiens omtale av Jesu seksualliv er Edwiens egen: "da må man vel forstå at stort dypere kan et menneske vanskelig komme". Ustvedt erkjenner at han burde påpekt at kommentaren var hans, og at den ikke har noe sidestykke i Edwiens omtale av emnet.

Ustvedt beklager at han har framstilt det som om Edwien har karakterisert Jesus som en "banditt", skjönt det er klart at Edwien ikke har brukt generelle betegnelser av denne art.

Yngvar Ustvedt beklager at han ytterligere har underbygget denne sterkt misvisende framstilling av Edwiens synspunkter ved hjelp av en rekke andre uriktige påstander om bokens innhold.

At det prinsipielle syn Edwien har gitt uttrykk for i sine kirkekritiske bøker går ut på at Jesus og hans lære er preget av sterke motsetninger mellom høytstående og lavtstående trekk, mellom humanitet og barbari, erkjenner Ustvedt som klart. Han innrømmer at Edwien i "Dogmet om Jesus" påpeker de positive og almengyldige verdier i Jesu etikk. Samtidig erkjenner han at boken klart poengterer hva som er dens tema, og at det derfor var galt av ham ikke å oppgi bokens undertittel, hvor dette framgår. Han innrømmer at også bokens forord og innholdsfortegnelse klart begrenser dens emner, at disse gjelder bestemte deler av Jesu lære, og at det uttrykkelig er ut fra kirkens postulat om Jesu ufeilbarhet de vurderes og kritiseres. Ustvedt innrømmer at det var en meget grov feil å fortie dette, og framstille det som bokens hensikt var å gi et helhetsbilde av Jesu lære. Han erkjenner også at det på denne bakgrunn var meget galt ikke å gjøre oppmerksom på at Edwien både i forordet og en rekke andre steder henviser til sin tidligere bok "Idekampen i det bibelske gudsbilde" - som Ustvedt medgir at han hadde lest - og som (fra en idehistorisk synsvinkel) gir

en utførlig analyse av forholdet mellom "höytstående" og "lavtstående" tanker hos Jesus.

Endelig beklager Yngvar Ustvedt sterkt at han senere - i brev og avisinnlegg - har avvist Edwiens dementier og fastholdt sitt misvisende referat av boken.

II.

Dagbladet beklager å ha avvist Edwiens anmodning om plass til å sette inn i sin faktiske sammenheng de setninger og setningsdeler som Ustvedt - til bruk for sin misvisende framstilling - har revet løs fra sin kontekst i boken. Dagbladet beklager også at avisen deretter - under henvisning til Ustvedts artikler - har nektet Edwien å imøtegå et angrep på hans kirkekritikk, fremført i *bladet avisen* av en av Ustvedts kolleger i Norsk Rikskringkasting, og på institusjonens vegne. Avisen er villig til å gi plass til en slik imøtegåelse på inntil 4000 ord.

III.

Dagbladet beklager overskriften "Jödedommen bakgrunnen for "banditten" Jesus" (II.nov.1965), som med adresse til Edwien og hans bok er basert på Ustvedts framstilling. Overskriften innrømmes å være en sterkt misvisende og injurierende kommentar til Edwiens behandling av forholdet mellom Jesus og jödedommen. Dagbladet erklærer seg villig til på anmodning å gi plass til en artikkel på inntil 3000 ord, hvor Edwien gjør rede for sitt syn på emnet.

IV.

I betraktning av pressens, og særlig en stor avis' innflytelse, erkjenner Yngvar Ustvedt og Dagbladets redaktör at den ovenfor beklagede framstilling (bl.a. på grunn av den to ganger gjentatte overskrift om "banditten Jesus") måtte påføre Edwien betydelig skade på uriktige premisser. De erkjenner at den måtte få virkninger også for den övrige presses holdning til boken, samt at den - p.g.a. Ustvedts stilling i Norsk Rikskringkasting - kunne bli avgjørende for N R K's behandling av den.

Yngvar Ustvedt og Dagbladet betaler Andreas Edwien in solidum som erstatning og oppreisning kr. 25 000.- - femogtyve tusen kroner.

V.

Dagbladet og tidsskriftet St. Olav offentliggjör dette forlik i sin helhet, Dagbladet i titelen av bladet, og under fölgende overskrift: "Dogmet om Jesus": Yngvar Ustvedt og Dagbladet beklager sterkt misvisende referat fra Andreas Edwiens bok.